

Met de oprichting van de personele prelatur heeft zich geen genetische mutatie voorgedaan, maar zien we de volledige ontkieming van het organisme dat in 1928 was ontstaan en zich inmiddels heeft verspreid over alle continenten. Datgene wat het charisma van het Opus Dei nodig had is tot stand gekomen. Zoals eigen is aan het wezen van de Kerk is dit charisma niet alleen spiritueel maar heeft het ook zichtbare aspecten, die verbonden zijn met de bezielende kracht van het charisma.

MGR. CARLOS JOSÉ ERRÁZURIZ MACKENNA, hoogleraar Kerkrecht. 'Studi sulla Prelatura del Opus Dei', Edusc, Rome 2008. Pag. 151.

1994, 20 april. Na het overlijden van mgr. Álvaro del Portillo op 23 maart benoemt Johannes Paulus II mgr. Javier Echevarría tot prelaat van het Opus Dei. Op 6 januari 1995 ontving mgr. Echevarría in de Sint Pietersbasiliek van de Paus de bisschopswijding.

Wanneer je het verlangen naar persoonlijke heiligheid en apostolische ijver van jouw priesters en leken aanmoedigt, zie je niet alleen de kudde groeien die aan jou is toevertrouwd, maar verleen je ook een doeltreffende hulp aan de Kerk in de zo noodzakelijke evangelisatie van de huidige maatschappij.

BENEDICTUS XVI. Brief aan de prelaat van het Opus Dei ter gelegenheid van de vijftigste verjaardag van zijn priesterwijding, Vaticaanstad, 9 juli 2005.

2002, 6 oktober. Jozefmaria Escrivá wordt op het Sint Pietersplein (Rome) door Johannes Paulus II heilig verklaard.



Mgr. Monterisi: 'De personele prelatur, een rechtsfiguur die bijdraagt aan de verrijking van de gemeenschap in de Kerk'

Samenvatting van een gesprek dat op 11 december 2007 gepubliceerd is op www.opusdei.org. Mgr. Monterisi is secretaris van de Congregatie voor de Bisschoppen, het bestuursorgaan van het Vaticaan dat verantwoordelijk is voor de personele prelaturen.

► De apostolische vruchten van het Opus Dei komen ten goede aan de bisdommen waartoe de gelovigen van de prelatur behoren: het is vaak gebeurd dat het persoonlijke apostolaat leidt tot de bekering van een vriend, een collega of een familielid. De inzet van de leken van het Opus Dei, hun werk in apostolische en sociale taken, hun initiatieven, zijn een stimulans voor de andere gelovigen en dit leidt tot een geestelijke verrijking binnen het bisdom.

► De kerkrechtelijke vorm van de prelatur is geen 'formule van onafhankelijkheid' zoals soms gezegd wordt. Het is juist het tegenovergestelde. Het is een concreet antwoord van de kerkelijke hiërarchie op een specifieke pastorale behoefte. Toen Johannes Paulus de Prelatur oprichtte, zijn noch de gelovigen noch de vormingsactiviteiten van het Opus Dei onafhankelijk geworden van de kerkelijke hiërarchie. Integendeel, de hiërarchie heeft de zorg op zich genomen van deze werkelijkheid door een prelaat die benoemd wordt door de paus. De prelaat heeft als taak om leiding te geven aan de prelatur in gemeenschap met alle bisdommen. Hij heeft tegelijkertijd de verplichting om het Opus Dei en al zijn werkzaamheden te ondersteunen in gemeenschap met de Heilige Vader, 'met en onder Petrus'.

► De ervaring van deze jarenlange aanwezigheid van het Opus Dei in zoveel bisdommen over de hele wereld bevestigt dat er een intens apostolisch werk verricht wordt in gemeenschap met de diocesane bisschoppen. Deze gemeenschap uit zich op zeer verschillende manieren, maar de wil om vanuit de prelatur van het Opus Dei verenigd te zijn met alle bisdommen van de bisdommen waar ze werkt, is overal dezelfde. In die zin kan men, tot slot, zeggen dat de personele prelatur bijdraagt tot een verrijking van de gemeenschap die de Kerk is.

PERSONELE PRELATUREN IN HET KERKRECHT

Een personele prelatur is een kerkelijke jurisdictie, dat wil zeggen, een van de manieren waarop de Kerk zich heeft georganiseerd om te voorzien in de pastorale behoeften (Pauselijk Jaarboek 2008, p. 1872).

In het recht van de Katholieke Kerk is de rechtsfiguur 'personele prelatur' ontstaan dankzij het Tweede Vaticaans Concilie (*Ad gentes en Presbyterorum ordinis*). In nr. 10 van het *Presbyterorum ordinis* (7 december 1965) is bepaald dat voor het verrichten van bijzondere pastorale taken ten behoeve van verschillende sociale groepen in bepaalde regio's of landen, of zelfs in de hele wereld, in de toekomst onder andere 'bijzondere bisdommen of personele prelaturen' opgericht zouden kunnen worden.

Het Wetboek van Canoniek Recht behandelt de personele prelaturen zowel in de canones 294-297 als in de canones 265-266. Canon 295 bepaalt dat iedere personele prelatur onderworpen is aan door de Heilige Stoel uitgevaardigde statuten. Bovendien wordt erop gewezen dat de leiding ervan toekomt aan een prelaat, als eigen ordinaris. De gelovigen blijven deel uitmaken van het bisdom waar zij wonen.

Met de Apostolische Constitutie *Ut sit* (28 november 1982) heeft Johannes Paulus II de Statuten van het Opus Dei uitgevaardigd. Deze vormen de speciale pauselijke wetgeving van deze prelatur. Art. 80 van de apostolische constitutie *Pastor Bonus* (28 juni 1988) bepaalt dat de Congregatie van de Bisschoppen de bevoegde instantie is met betrekking tot de personele prelaturen. Aan de andere kant wordt, in verband met de civielrechtelijke benadering van de kerkelijke jurisdicties, in veel concordaten melding gemaakt van de hiërarchische structuur van de personele prelaturen (zie de recente publicatie *El Opus Dei ante el Derecho estatal*, Vázquez García-Peñuela -Coord.- Editorial Comares, Granada 2007)

DE PRELATUUR VAN HET OPUS DEI OP INTERNET

www.opusdei.nl (website over het Opus Dei)

www.josemariaescriva.info (website over de stichter)

www.escrivaworks.nl (geschriften van de heilige Jozefmaria)

www.romana.org (officieel bulletin van de Prelatur)



Het evangelie in het dagelijks leven

Prelatur van het Opus Dei

25 Jaar geleden, op 28 november 1982, richtte Johannes Paulus II de personele prelatur van het Opus Dei op. Tijdens een van de plechtigheden bij deze gelegenheid heeft Mgr. Echevarría, de huidige prelaat, uitgelegd waarom de oprichting van een personele prelatur nodig was, namelijk om de instelling met haar specifieke pastorale taken die de heilige Jozefmaria 'zag' op 2 oktober 1928 de juiste structuur te geven.

Het Opus Dei, het Werk van God, is een oproep om ons doen en laten 'te bezielen met de geest van het evangelie', aldus de prelaat. De activiteiten van de prelatur zijn erop gericht de kloof te dichten tussen het geloof en ons persoonlijk leven, dat bestaat uit werk en andere bezigheden.

Hieronder volgen een aantal berichten over dit jubileum en fragmenten van teksten en gesprekken waarin het pastorale en theologische aspect van de oprichting van de personele prelatur ter sprake komt.

Om de evangelisatiedynamiek van de Kerk te bevorderen

Op 10 maart 2008 werd een studiedag over het Opus Dei gehouden, ter gelegenheid van de 25e verjaardag van de prelatuur. De personele prelaturen zijn in het leven geroepen door het Tweede Vaticaans Concilie, met als doel de evangelisatiedynamiek van de Kerk te bevorderen. De studiedag vond plaats in de Pauselijke Universiteit van het Heilig Kruis te Rome.



Kardinaal Camillo Ruini, van 1991 tot 2008 vicaris van de Paus voor het bisdom Rome, begon met te bedanken voor de 'dienstverlening die het Opus Dei ontwikkelt ten behoeve van de bisdommen in de hele wereld, en met name in het bisdom Rome'. Het ging hem niet alleen om de rol die sommige priesters spelen in parochies of andere diocesane instellingen, maar bovenal om de gemeenschappelijke inzet van priesters en leken om de heiligheid en het apostolaat te bevorderen. 'Daarin ligt de specifieke en directe pastorale dienstverlening van het Opus Dei ten gunste van de bisdommen', aldus Ruini.

In zijn toespraak benadrukte kardinaal Ruini het belang van geestelijke begeleiding en de manier waarop de prelatuur christelijke vorming geeft. 'Hierbij helpt zij leken om via hun werk en hun eigen persoonlijke omstandigheden het geloof te verbreiden en te streven naar volmaaktheid in het dagelijks leven.'

Kardinaal Julián Herranz, oud-voorzitter van de Pauselijke Raad voor Wetteksten, sprak over de voorbereidingen van de apostolische constitutie *Ut Sit*, waarmee Johannes Paulus II de prelatuur van het Opus Dei opgericht heeft. Hij vertelde dat de totstandkoming van deze pauselijke bul 'een blijk is van de diepgang en collegialiteit waarmee Johannes Paulus II het werk van de Congregatie voor de Bisschoppen volgde en begeleidde'. In totaal werden 2084 bisschoppen uit 34 landen geraadpleegd.

De prelaat van het Opus Dei, Mgr. Javier Echevarría, herinnerde eraan wat de taak van de prelatuur is: de vorming van haar gelovigen en van degenen die aan het apostolaat willen deelnemen. Deze vorming dient ervoor dat gelovigen, die net zoals anderen gewone burgers zijn, in hun beroep, binnen hun gezin en in hun sociale leven vanuit een christelijke overtuiging en persoonlijke vrijheid zullen handelen. Mgr. Echevarría betuigde zijn dankbaarheid jegens de dienaar Gods, Johannes Paulus II, die de prelatuur opgericht heeft, jegens Mgr. Álvaro del Portillo, die in die jaren het Opus Dei leidde en zich onvermoeibaar ingezet heeft om deze wens van de stichter tot uitvoering te brengen, en jegens iedereen die in de loop der jaren bijgedragen heeft met zijn gebed, zijn offer en zijn werk.

Professor Giuseppe Dalla Torre, Rector van de Vrije Universiteit Maria Santissima Assunta (LUMSA) in Rome gaf een analyse van de civielrechtelijke erkenning van de prelatuur van het Opus Dei in de diverse landen.

Mgr. Fernando Ocariz, vicaris-generaal van het Opus Dei, sprak over het apostolaat met niet-gelovigen en de oecumene. Hij benadrukte dat de dialoog met niet-christenen en de

oecumenische dialoog niet gebaseerd mogen zijn op een behoefte aan persoonlijke bevestiging of het laten zegevieren van de eigen overtuigingen, maar voort dienen te komen uit christelijke naastenliefde, oprechte liefde voor alle mensen, aan wie men het geloof in Christus in al zijn volheid wil overbrengen.

Professor Paul O'Callaghan, decaan van de Faculteit voor Theologie van de Universiteit van het Heilig Kruis stelde dat de missie van de prelatuur samenvalt met die van de Kerk. 'De gelovigen van de prelatuur' - stelde hij - 'veranderen niets in de Kerk: zij handelen slechts als christenen. Het Werk heeft geen eigen specifieke leer, geen eigen theologie. Het wil alleen maar een klein deel zijn van de Kerk'.

De coördinator van de studiedag, professor Eduardo Baura, vertelde hoe ondanks de aanvankelijk lichte mate van onzekerheid, die met name te maken had met de pastorale coördinatie met het bisdom, het besluit om personele prelaturen in het leven te roepen positief gebleken is voor de bisdommen zelf. Hij gaf aan dat deze kerkrechtelijke vorm heel geschikt zou kunnen zijn met het oog op een aantal actuele pastorale situaties, die eigen zijn aan een samenleving die gekenmerkt wordt door onder andere de mobiliteit van personen en de multiculturaliteit.

Onlangs is een boek gepubliceerd waarin het verslag van deze bijeenkomst is opgenomen. Naast de genoemde toespraken bevat dit enkele voordrachten van hoogleraren van de Universiteit van het Heilig Kruis: Studi sulla Prelatura dell'Opus Dei, Eduardo Baura (red.), EDUSC, Rome 2008.

25 JAAR GELEDEN

In de Romeinse basiliek San Eugenio vond op 19 maart 1983 de officiële ceremonie ter gelegenheid van de oprichting van de Prelatuur van het Heilig Kruis en Opus Dei plaats. Deze werd bijgewoond door de kardinalen Baggio, Sliptyj, Oddi, Knox, Mozzoni, Palazzini, Rossi en Ciappi op, alsmede door de Adviseur van het Staatssecretariaat Mgr. Re. De plechtigheid vond plaats tijdens de door Mgr. Álvaro del Portillo, prelaat van het Opus Dei, opgedragen eucharistieviering.

Mgr. Romolo Carboni, pauselijke nuntius in Italië, was bij deze plechtigheid als afgevaardigde van Paus Johannes Paulus II. Na voorlezing van de bul *Ut sit* en het uitvoeringsbesluit, overhandigde de nuntius deze documenten aan Mgr. del Portillo. In de preek sprak deze over de woorden waaraan de bul haar naam te danken heeft (*Ut Sit* betekent: dat het moge gebeuren), en waarmee de heilige Jozefmaria de Heer vroeg Zijn wil in vervulling te laten gaan. Hij spoorde ook de gelovigen van de prelatuur aan iedere dag opnieuw en intenser vervuld te raken van liefde en trouw jegens de Kerk en de paus.

Enkele bijzondere data

1928, 2 oktober. Jozefmaria Escrivá de Balaguer sticht het Opus Dei.

Jozefmaria Escrivá wist dat hij iets moest stichten en tegelijk was hij ervan overtuigd dat dit 'iets' niet zijn werk was. Hijzelf had niets uitgevonden. Het was gewoon de Heer die zich van hem had bediend. Daardoor was dit 'iets' niet zijn werk, maar het Werk van God. Hij was alleen een instrument waarmee God gehandeld had.

KARDINAAL JOSEPH RATZINGER, 'Lasciare operare Dio', *L'Osservatore Romano*, 6 oktober 2002.

1930, 14 februari. God maakt de heilige Jozefmaria duidelijk dat het Opus Dei er ook voor vrouwen is.

De leden van het Opus Dei zijn gewone christenen die, door een bijzondere roeping, zich ertoe verplichten het licht van Christus te dragen, ieder binnen zijn eigen gezin, sociale omgeving of beroep. Gebruikmakend van een wellicht te eenvoudige vergelijking, zou ik zeggen dat de partituur voor alle christenen dezelfde is, hoewel in een orkest iedereen een ander instrument bespeelt. Het belangrijkste is in wezen de ingeving van de Heilige Geest. De mensen die naar het Opus Dei komen ontvangen christelijke vorming en geestelijke begeleiding, zodanig aangepast aan hun eigen omstandigheden dat zij hun verplichtingen in het dagelijks leven kunnen nakomen, waarbij ieder zijn eigen verantwoordelijkheid draagt. Wij achten onszelf niet beter of anders dan anderen, wij voelen ons echter wel verplicht het geloof te allen tijde consequent na te leven.

MGR. JAVIER ECHEVARRÍA, prelaat van het Opus Dei, *Gesprek met Francesco Ognibene in 'Avvenire'*, Milaan, 28 november 2007.

1941, 19 maart. De bisschop van Madrid, Leopoldo Eijo y Garay, verleent de eerste diocesane goedkeuring aan het Opus Dei.

De werkzaamheden van het Opus Dei ontwikkelen zich op een welhaast natuurlijke wijze binnen het bisdom, zonder dat ze hierin expliciet opgenomen hoeven te worden. De bisdommen erkennen dat deze activiteiten positieve gevolgen hebben voor het leven van de gelovigen. In hen wordt de profetische dimensie van de oproep tot heiligheid op deze wereld verwezenlijkt, en het bisdom ontvangt hiervan vele vruchten van heiligheid en apostolisch leven.

KARDINAAL CAMILLO RUINI, Rome, 10 maart 2008

1943, 14 februari. De Heer toont Jozefmaria Escrivá een kerkrechtelijke oplossing die de wijding mogelijk maakt van priesters van het Opus Dei: het Priestergenootschap van het Heilig Kruis.

De noodzaak om de universele oproep tot heiligheid een passende kerkrechtelijke structuur te geven - waarbij de vrijheid gewaarborgd is van hen die de weg van het 'apostolaat midden in de wereld' willen begaan zonder de geloften, behorend bij een aan God gewijd leven, af te hoeven leggen - heeft, zoals bekend, geleid tot een lang en complex wetgevingsproces, met een serie opeenvolgende kerkelijke besluiten die uiteindelijk tot de omvorming van het Opus Dei in een personele prelatuur geleid hebben.

OMBRETTA FUMAGALLI CARULLI, Hoogleraar Kerkrecht, 'Lavoro e vita quotidiana', *Edusc, Rome 2003. Pag. 79.*

1947, 24 februari. De Heilige Stoel verleent de eerste pauselijke goedkeuring.

Het Opus Dei is ontstaan in de Kerk, komt voort uit de Kerk en is er om de Kerk te dienen, 'zoals zij gediend wil worden', naar de

woorden van de heilige Jozefmaria. Priesters en leken staan volledig in de wereld waardoor zij zelf de verantwoordelijkheid voor hun handelen dragen. Dit maakt tevens dat zij eensgezind te werk gaan: de leken trachten hun eigen omgeving bewust te maken van het licht van Christus, en de priesters wijden zich aan de bediening van de sacramenten en de verkondiging van het Woord.

MGR. JANUSZ BOLONEK, pauselijk nuntius in Uruguay, *Montevideo*, 12 december 2007.

1950, 16 juni. Pius XII verleent de definitieve goedkeuring aan het Opus Dei. Deze goedkeuring maakt het mogelijk dat gehuwden als volwaardige leden tot het Opus Dei worden toegelaten en dat seculiere priesters zich kunnen aansluiten bij het Priestergenootschap van het Heilig Kruis.

Ik vind dat men niet voorbij mag gaan aan de omvang van de apostolische werkzaamheden die het Opus Dei verricht via het Priestergenootschap van het Heilig Kruis. Deze vereniging van geestelijken biedt geestelijke steun aan priesters die behoren tot de verschillende bisdommen in de wereld. Zij die een roeping ervaren kunnen zich aansluiten bij dit genootschap zonder dat hun toewijding aan het bisdom of het feit dat zij onder hun eigen bisschop ressorteren hieronder te lijden heeft. Integendeel, de vorming die de geestelijken ontvangen blijkt deze toewijding juist te versterken.

MGR. FRANCESCO MONTERISI, secretaris van de Congregatie voor de Bisschoppen, *Madrid*, 14 april 2008.

1982, 28 november. Johannes Paulus II maakt van het Opus Dei een personele prelatuur. Hij benoemt Álvaro del Portillo tot prelaat.

Julie zijn hier aanwezig als afgevaardigden van de verschillende sectoren waaruit de prelatuur op organische wijze is samengesteld, te weten, de priesters, leken gelovigen, mannen en vrouwen, met aan het hoofd een prelaat. Deze hiërarchische structuur van het Opus Dei, vastgelegd in de apostolische constitutie, waarmee ik de prela-



tuur opgericht heb, kan voor ons een uitgangspunt zijn voor pastorale overwegingen die een rijkdom aan mogelijkheden voor praktische toepasbaarheid bieden. Ik wil bovenal het volgende benadrukken: dankzij het feit dat leken gelovigen zowel behoren tot hun eigen parochie als tot de prelatuur waarbij zij aangesloten zijn, vloeit de bijzondere missie van de prelatuur samen met de plicht van de hele Kerk het evangelie te verkondigen, zoals het Tweede Vaticaans Concilie voorzien heeft met de invoering van personele prelaturen.

JOHANNES PAULUS II. Toespraak tot de deelnemers aan een Congres over het 'Novo Millennio ineunte', *Vaticaanstad*, 17 maart 2001.

1983, 19 maart. Ceremonie ter gelegenheid van de oprichting van de Prelatuur van het Heilig Kruis en Opus Dei; tenuitvoerlegging van de Bul *Ut Sit*.